

«Manipular la informació pot canviar el destí de les persones»

Entrevista

Premi Sebastià Juan Arbó. L'autor publica una novel·la de personatges reals ambientada a la Primera Guerra Carlista i al segle XVII, sobre el poder i la delació

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Bernat Navarro Porter acaba de publicar la novel·la *La número 25* (Cossetània Edicions), Premi Sebastià Juan Arbó 2023. Una novel·la epistolar situada en dues èpoques diferents, el segle XIX i el XVII i en dos espais, Tortosa i Vinalesa (a l'horta de València). Navarro és nascut a Vinalesa, però viu a Tortosa des de fa molts anys i ha dedicat la seua vida al món de l'ensenyament. És autor del llibre *Vinalesa. Senyors, llauradors i filadors. Fets i gents* i ha guanyat també el Premi Ramon Ferrando Adell de Poesia.

'La número 25' és o no una novel·la històrica?

Sí, però no exclusivament. És una novel·la de caràcter híbrid i mestís entre històrica i filosòfica. I si jo hagués de triar una definició encara més sintètica, diria que és una faula metafòrica, amb dosis d'intriga i ironia.

Està, sobretot, centrada en la Primera Guerra Carlista. Per què va escollir-ho així?

Bàsicament perquè volia posar en relleu el carlisme a Tortosa. Un, perquè considero que no s'ha fet molta literatura sobre aquest tema i dos, perquè Tortosa va tenir més importància de la que pensem durant la guerra carlina, tot i que la contesa no va tenir mai lloc dins de Tortosa. Però sí que va ser bressol del primer carlisme i el rovell de l'ou on es coïen plans. Aquí està el clero que és carlista, està el Bisbe Saez i Cabrera. A més, hi ha una part de la noblesa tortosina que és carlista i aprofiten per reunir-se subversivament. Tampoc no se sap veritablement el cost humà, social econòmic que va suposar això a Tortosa. Però qui veritablement suporta el carlisme fora d'aquí és el pagès, el llaurador. S'alia amb el clero per continuar perpetuant un sistema que fins a un cert punt en aquell moment els afavoreix, sobretot per les terres de conreu. Els pagesos consideraven que la desamortització

Bernat Navarro Porter fotografiat a la vora de l'Ebre, a Tortosa, amb 'La número 25'. FOTO: JOAN REVILLAS

i el liberalisme no els afavoria per a treballar les seues terres.

Desmitifica totalment la figura del general Cabrera.

La desmitifico humanament, la considero una persona molt violenta, agressiva i molt masclista. Sempre utilitza les dones, a les nits fa servir la prostitució i al moment en què assassinen a sa mare ell mata les dones que portava amb ell: Cinta Fos, Francesca Urquizu, Maria Roqui i Mariana Guardia.

Com ha fet aquesta recerca?

La recerca parteix arran d'un llibre d'història que faig a València. Allí recullo dades i noms, això dona com a fruit que tots els personatges del llibre són reals, absolutament tots, i dels fets n'hi ha que també, sobretot els que fan referència a la contesa, i d'altres són ficticis. Per això és un llibre híbrid. He consultat l'Arxiu Corona d'Aragó, del Patriarca de València, Arxiu Regne de València i Archivo histórico Nacional. També m'he entrevistat i he llegit a historiadors com Joan Ra-

mon Vinaixa, Antonio Caridad, Mateo Rodrigo Lizondo, Manel Arcos, Vicente Graullera, Roc Salvadó i Salvador Rovira. Tot i que la seua visió l'he respectat a nivell d'història en majúscules, després la ficció l'he desenvolupat segons el meu criteri.

Al llibre es veu la feblesa dels posicionaments ideològics...

Sí, i en una guerra civil això encara es fa més palès. La gent per diversos motius es veu obligada a estar a un costat o a un altre. De tal manera que a la mínima ventada que fa pot comportar que canvien de posicionament. No hi ha una consistència forta dels posicionaments ideològics, i la línia que separa un costat de l'altre és molt tènue. I aquí era terrible. No se sap ben bé quins eren els motius, si econòmics, si la successió dinàstica (una excusa)... però veritablement els autors coincideixen que la raó de la guerra va ser el canvi d'estructures socials. Canviar de l'Antic Règim a una època molt més liberal. Però a mi m'interessa més

la naturalesa i la condició humana que el posicionament ideològic.

La novel·la és molt filosòfica. Recorda el mateix Javier Marías.

M'agrada molt el narrador reflexiu i el meu estil és digressiu, amb moltes parèntesis, divagacions i disquisicions. I m'agrada molt l'estructura fragmentària, i trencar l'ordre lineal i lògic de la narració. El gran tema és el rumor, la delació i el fet de contar o no. Primer, quan sabem alguna cosa, si l'hem de contar o no contar; segon, com l'hem de contar (igual que ens ha arribat o distorsionar-la?), i tercer, amb quina finalitat l'hem de contar, si volem fer mal, si volem ajudar... A mesura que una notícia va passant per diverses persones ja no guarda la naturalesa inicial i cadascú de nosaltres la transformem, la filtrem per la nostra subjectivitat. Cada vegada que sabem i contem en desvirtuem la naturalesa inicial. Contar i manipular la informació pot canviar el destí de les persones.